

Nr 14.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående utbetalande av förskott å krigstidstillägg för år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst; givnen Stockholms slott den 18 januari 1918.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva

a) att såsom förskott i avräkning å det krigstidstillägg, som kan vara befattningshavare i statens tjänst för år 1918 beviljat, må, intill dess kungörelse om sistberörda krigstidstillägg utfärdats och trätt i kraft, utbetalas vad som enligt kungörelsen den 29 maj 1917 (svensk författningssamling nr 224) såsom krigstidstillägg skolat utgå, därest samma kungörelse varit för år 1918 gällande; och

b) att erforderligt belopp må för ändamålet av Kungl. Maj:t förskjutas av tillgängliga medel för att sedermera ersättas av medel, som riksdagen kan komma att anvisa till krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18
januari 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              PETRÉN,
              NILSON,
              LÖFGREN,
              friherre PALMSTIERNA,
              RYDÉN,
              UNDÉN,
              THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anförde efter gemensam beredning med cheferna för övriga departement följande:

Sedan 1917 års riksdag i anledning av Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet och vissa i ärendet väckta motioner ej mindre å 1918 års stat anvisat medel för beredande under år 1917 av krigstidstillägg och krigstidshjälp åt befattningshavare i statens tjänst samt medgivit, dels att i fråga om befattningshavare vid institution, för vilken särskilt anslag för ändamålet icke beräknats, krigstidstillägg och krigstidshjälp finge utgå av de medel, av vilka institutionens omkostnader i övrigt bestredes, dels ock att till krigstidstillägg och krigstidshjälp erforderligt belopp finge av Eders Kungl. Maj:t under år 1917 förskjutas av till-

gängliga medel, än även godkänt vissa allmänna grunder för krigstidstilläggs och krigstidshjälps utgående,

så har Eders Kungl. Maj:t den 29 maj 1917 funnit gott, i överensstämmelse med riksdagens beslut, fastställa följande

Allmänna grunder för krigstidstilläggs och krigstidshjälps utgående.

- A. Krigstidstillägg till befattningshavare, vilkas avlöning blivit av Konung och riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder.

§ 1.

Befattningshavare i statens tjänst, vilkas avlöning blivit av Konung och riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga, med nedan i §§ 2, 3, 4, 12, 13, 14 och 15 angivna begränsningar och undantag, uppbära krigstidstillägg med femton procent å följande i samma avlöning ingående slag av kontanta förmåner, nämligen:

- lön;
- tjänstgöringspenningar;
- ortstillägg, dyrortstillägg och kallortstillägg;
- arvode;
- ålderstillägg;
- bostads-, bränsle-, inkvarterings- och beklädnadsersättning;
- inkvarterings- och servisbidrag;
- dagavlöning vid armén och marinen samt portionsersättning för underofficerare vid flottan, beräknad efter 62 öre per dag;
- extra lönetillägg;
- provisoriskt avlöningstillägg;
- tillfällig löneförbättring;
- tillfälligt lönetillägg; och
- stadgat minimibelopp av uppborädsprovision vid telegrafverket.

Om en befattningshavares krigstidstillägg skulle understiga 250 kronor för år räknat, höjes detsamma till detta belopp, dock under iakttagande, att krigstidstillägget icke må överstiga tjugufem procent av de kontanta avlöningsförmåner, på vilka det beräknas.

Ingen befattningshavares krigstidstillägg får överstiga 800 kronor för år räknat.

§ 2.

Krigstidstillägg beräknas endast å avlöningsförmåner, som utgå av statsmedel. Där avlöning bestridas dels av statsmedel och dels av andra medel, beräknas krigstidstillägg endast å den del därav, som utgår av statsmedel; dock att krigstidstillägg åt befattningshavare vid universiteten och de allmänna läroverken beräknas å hela det belopp, vartill ovan angivna slags avlöningsförmåner uppgå, utan avseende därå, att till bestridande av universitetens och läroverkens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel, varjämte krigstidstillägg även beräknas å författingsenligt utgående inkvarterings- och servisbidrag, som gäldas av andra medel än statsmedel.

§ 3.

Krigstidstillägg till den, som av statens medel åtnjuter lön eller arvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en av dessa, nämligen för den, som medför högsta avlöningen, eller, därest avlöningarna äro lika, för den av dessa befattningar, till vilken han först blivit befordrad.

§ 4.

Krigstidstillägg må tillkomma befattningshavare allenast till så stort belopp, att detta tillhoppa med hans från en eller flera befattningar i statens tjänst härflytande inkomster av ovan uppräknade slag jämte värdet av bostad, då sådan åtnjutes, icke överstiger 9,800 kronor.

§ 5.

Krigstidstillägget anses tillhöra lönen och utgår odelat till befattningsinnehavare, även om han under tjänstledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag avstår lönen helt eller delvis.

B. Krigstidstillägg åt andra befattningshavare.

§ 6.

Till befattningshavare i statens tjänst, vilkas avlöning till siffran bestämts av Kungl. Maj:t, utbetalas krigstidstillägg under iakttagande i tillämpliga delar av de i §§ 1—5 meddelade bestämmelserna.

§ 7.

Till andra befattningshavare i statens tjänst må, under iakttagande i tillämpliga delar av de i §§ 1—4 meddelade bestämmelserna, den myndighet, som äger bestämma befattningshavarnas avlöning, lämna krigstidstillägg — dock i intet fall överstigande vad som i § 1 föreskrives — därest och i den mån myndigheten, med hänsyn särskilt till efter ingången av augusti månad 1914 såsom dyrtidstillägg beviljad avlöningsförhöjning, anser sådant av omständigheterna påkallat; och må jämväl till sådana icke-ordinarie befattningshavare, som för sitt arbete i statens tjänst åtnjuta så kallade gratifikationer eller flitpenningar, efter vederbörande myndighets beprövande krigstidstillägg utgå med högst femton procent av dem tilldelade belopp.

C. Krigstidshjälp.

§ 8.

Krigstidshjälp, beräknad dels för befattningshavares hustru, om han vid årets ingång var gift, och dels för barn under 15 års ålder, vilka han vid samma tidpunkt underhöll, utgår, med här nedan i §§ 9, 12, 13, 14 och 15 angivna undantag och förbehåll,

till befattningshavare i statens tjänst, som den 1 januari 1917 innehade *ordinarie* anställning; samt

till sådana i statens tjänst anställda *icke-ordinarie* befattningshavare, arméns och marinens manskap inbegripet, som den 1 januari 1917 innehade och omedelbart dessförinnan under minst ett år vid en och samma statsinstitution innehaft stadigvarande anställning med en daglig arbetstid, i medeltal icke understigande vad som för den ordinarie personalen vid samma eller jämförlig institution är såsom minimum i allmänhet stadgat.

§ 9.

Från åtnjutande av krigstidshjälp undantagas:

1:o befattningshavare, som jämlikt den taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt, vilken under år 1917 äger rum, har att erlægga dylik skatt för högre belopp än 3,000 kronor, äkta makars taxeringar sammanräknade;

2:o kvinnlig befattningshavare, som vid årets ingång var gift, såvida ej med intyg utav två trovärdiga personer styrkes, att hennes man under år 1916 haft högst 600 kronors inkomst;

3:o) befattningshavare, som lämnar statstjänsten före den dag, då kungörelse om krigstidshjälpens utbetalande träder i kraft.

§ 10.

Beloppet av den krigstidshjälp, som skall till befattningshavare utgå, bestämmes i förhållande till taxeringen enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, på sätt nedanstående tabell utvisar:

Det beräknade belopp, för vilket befattningshavaren under år 1917 har att erlagga skatt enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt.	Krigstidshjälp åt befattningshavare					
	för hustru	för 1 barn	för 2 barn	för 3 barn	för 4 barn	för 5 eller flera barn
	K r o n o r					
Högst 1,000 kronor	100	50	100	150	200	250
från 1,000 till och med 2,000 kronor.	80	40	80	120	160	200
» 2,000 » » » 3,000 »	60	30	60	90	120	150

§ 11.

Befattningshavare må icke på grund av tjänstledighet för allmänt uppdrag eller för inkallelse till militär tjänstgöring förlora rätten till krigstidshjälp.

Ej heller må icke-ordinarie befattningshavare, som under år 1916 åtnjutit, oavsett semester, tjänstledighet för styrkt sjukdom under högst sex månader eller tjänstledighet av annan orsak under högst en månad, av sådan anledning förlora sin rätt till krigstidshjälp.

Gemensamma bestämmelser.

§ 12.

Sammanlagda beloppet av en befattningshavares krigstidstillägg och krigstidshjälp under året må icke överstiga 800 kronor.

§ 13.

Från åtnjutande av såväl krigstidstillägg som krigstidshjälp undantagas:

- 1:o) arbetarpersonalen vid statens järnvägars byggnadsarbeten för nya linjer, dubbelspårsanläggningar och därmed jämförliga företag; samt
- 2:o) arbetarpersonalen vid statens vattenfallsverk; varjämte
- 3:o) avlöning från allmänna indragningsstaten utan tjänstgörings-skyldighet icke medför någon rätt till krigstidstillägg eller krigstidshjälp.

§ 14.

Ämneslärare och arbetslärare vid statens blindundervisningsanstalter, vilka under år 1917 åtnjota tillfällig löneförbättring enligt kungl. kungörelsen den 23 september 1916, skola vid uppbärande av krigstidstillägg och krigstidshjälp vidkännas ett mot berörda tillfälliga löneförbättring och därå belöpande krigstidstillägg svarande avdrag.

§ 15.

Befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm och vid tekniska skolan i Eskilstuna må tilldelas krigstidstillägg och krigstidshjälp efter enahanda grunder, som gälla för befattningshavare i statens tjänst; dock med iakttagande att krigstidstillägg skall beräknas ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den höjning i avlöningen, som i form av provisorisk lönerreglering eller tillfällig löneförbättring tillerkänts dem genom bidrag av stat och kommun eller från enskild donation, samt under villkor, att halva kostnaden för krigstidstillägg och krigstidshjälp bestrides av vederbörande kommun.

§ 16.

Med befattningshavare i statens tjänst likställas i avseende å rätt till krigstidstillägg och krigstidshjälp befattningshavare vid flottans pensionskassa och folkskollärarnas pensionsinrättning, innehavare av docentstipendier vid statens högskolor samt indelt manskap vid krigsmakten; skolande vid beräkning av nämnda docenters krigstidstillägg dem tillkommande docentstipendier anses likställda med de i § 1 uppräknade avlöningsförmånerna.

§ 17.

Om befattningshavare under året avlidit innan honom tillkommande krigstidstillägg och krigstidshjälp till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

Till stärbhus efter befattningshavare, som avled under år 1916, innan krigstidshjälp till honom utbetalats, utgår krigstidshjälp till det belopp, som befattningshavaren skulle hava erhållit, därest han levat vid tidpunkten då 1916 års krigstidshjälp utbetalades.

§ 18.

Krigstidstillägget och krigstidshjälpen utbetalas i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av Eders Kungl. Maj:ts denna dag till riksdagen avlåtna nådiga proposition nr 10 har Eders Kungl. Maj:t äskat medel för åstadkommande av betydligt högre krigstidstillägg och krigstids-hjälp för år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst än som för år 1917 tillerkänts dem. Denna proposition, som icke blott i fråga om beloppen utan även i andra rätt väsentliga delar avviker från de nu gällande bestämmelserna i ämnet, kan emellertid uppenbarligen icke förväntas bliva av riksdagen slutbehandlad förr än åtminstone efter någon månad från riksdagens början. Härav och då de för 1917 gällande bestämmelserna upphört att äga giltighet med samma års utgång, måste åter följa, att, därest icke särskilda åtgärder vidtagas, ett icke önskvärt avbrott i utdelande av krigstidstillägg vid 1918 års ingång måste äga rum.

Då dyrtiden för närvarande trycker statens befattningshavare hårdare än någonsin samt behovet av lindring härutinnan särskilt för de svagast avlönade statstjänarna är synnerligen trängande, hava åtskilliga ämbetsverk och sammanslutningar av statstjänare hos Eders Kungl. Maj:t anhållit om avlåtande av proposition till riksdagen i syfte att krigstidstillägg enligt ovanberörda under år 1917 gällande grunder måtte få, intilldess beslut om motsvarande grunder för år 1918 blivit fattat, tillsviðare under år 1918 utgå till statens befattningshavare, mot avräkning å det krigstidstillägg, som för sistnämnda år kunde varda dem beviljat.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förberörda till riksdagen avlåtna proposition skulle krigstidstillägg för år 1918 i allmänhet utgå med *trettio* procent av vederbörande befattningshavares avlöningsförmåner av vissa uppräknade slag, huvudsakligen desamma, som finnas angivna i § 1 av kungl. kungörelsen den 29 maj 1917. Därutöver skulle till de flesta befattningshavarna utgå krigstidstillägg med 200 kronor. I stort sett skulle befattningshavarna under år 1918 alltså erhålla något mer än dubbelt så stort krigstidstillägg som tillkommit dem under år 1917.

En åtgärd i ovanberörda syfte är uppenbarligen av trängande behov påkallad; och hemställer jag fördenskull, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva

a) att såsom förskott i avräkning å det krigstidstillägg, som kan varda befattningshavare i statens tjänst för år 1918 beviljat, må, intilldess kungörelse om sistberörda krigstidstillägg utfärdats och trätt i kraft, utbetalas vad som enligt kungörelsen den 29 maj 1917 (svensk

författningssamling n:r 224) såsom krigstidstillägg skolat utgå, därest samma kungörelse varit för år 1918 gällande; och

b) att erforderligt belopp må för ändamålet av Kungl. Maj:t förskjutas av tillgängliga medel, för att sedermera ersättas av medel, som riksdagen kan komma att anvisa till krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst.

I denna hemställan instämde statsrådets övriga ledamöter.

Hans Maj:t Konungen biföll vad statsrådet sålunda hemställt; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, bilagan litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Teodor Franzén.